

ВЕЧЕРЊЕ НОВОСТИ

Бр. 26.
Понедељак, 19 Новембра 1918.
БЕОГРАД.

Издазе сваког дана у 7 сати изјутра.

Цена 20 п. дин. или 40 хелера.

ГОДИНА XXI

Рукописе и претплату треба слати:
Уредништву ВЕЧЕРЊИХ НОВОСТИ
БЕОГРАД, Космајска ул. бр. 28.

Унутрашња политика

Влож и народно уједињење.

Све националне државе имају својих идеала, којима у спољној политици теже, без обзира на страначку подвојеност и разлике у питањима унутрашње политике. Међу великим силама типски је представник националне државе и јединства у спољној политици Француска. У Француској има многобројних странака, које су засноване на великим супротностима у питањима унутрашње политике, у питањима облака владавине и у социјалним питањима. Тамо има бонапартоваца, орлеаниста, републиканаца, клерикалаца, конзервативаца, прогресиста, радикала, радикалних социјалиста, крајњих социјалиста и т. д., али су све ове странке биле једно у питању: да Алзас-Лорен ваља вратити Француској.

Код нас Срба исти је случај. Наше странке не показују толике битне супротности у унутрашњој политици, као у Француској, поред свег спољашњег изгледа. У миру се код нас водила страсна унутрашња политика, али је она била више страсна због нашег темперамента, него због сувише великих супротности међу нашим странкама. Наше је друштво уређење скроз демократско, и зато су све наше странке мале тај карактер, ма каква им био назив. За демократску равноправност није било потребно борити се као у другим земљама Европе, јер је она била ту, створена је првога дана када је и Србија постала. Код нас је огромна већина народа сељак, и он је давао главан број присталица свима странкама, а сељак у свима окружјама Србије живи под истим околностима.

Колико су разлике у унутрашњој политици разједињавале наш народ, толико су га у спољној уједињавале. Свима Србима, свима странкама у Србији био је један једини циљ у спољној политици: национално уједињење. Ту није било разлике између радикала, самосталаца, националаца, напредњака, конзервативаца и социјалиста. Било је једино разлике у методима, на каква би се начин сигурније и повољније могло извести национално уједињење, али је циљ био свима увек један и исти.

Зато је српски народ могао у овој борби за народно ује-

дињење развити силну снагу, онако исто као и француски народ, и зато су напори ова народа крунисани успехом, а заједница у идеалима учинила их је зједничким искреним пријатељима. J. C.

Чеси и Мађари.

Мађарска влада је протествовала што су Чеси окупирани словачке жупаније. У чехословачкој народној Скупштини прочитао је председник Министарства др Крамарж свој одговор, на ноту графа Керољија. Та нота гласи: „Ваш телеграм од 4. ов. м. примио сам. Господин председник министарства се вара у начелу о државноправном односу чехословачке републике. Чехословачку државу су изречно признале све државе, признале су њену владу у Паризу, чији је председник изабран за председника чехословачке републике, а чланови су владе чланови његове владе. Са тиме су савезничке државе признале, да су словачки крајеви делови чехословачке републике и да не припадају више Мађарској.“

По томе, дакле, не може мађарска влада склапати примирје у име Словачке, пошто је она призната за саставни део Чехословачке републике, која има свога заступника у Версаљу. 17. тачка уговора о примирју се, дакле, односи само на онај део Мађарске, који није признат за независну државу. Када је Мађарска положила оружје, молила за примирје и примила услове примирја, она се подвргла оном решењу, које су јој савезници у питању Словака по сили права донели.

А пошто је чехословачка република словачке крајеве, који њојзи припадају, само онде посела, где су мађарск жандармерија и мађарски чиновници напустили своја места, и народ нас молио за помоћ, што се тиме, дакле, настојавало, да се мир и ред одржи у оним крајевима, који без сумње припадају чехословачкој држави, јасно је као дан, да смо ми учинили све, да би судар отклонили у колико смо се придржавали Вилсоновог начела, да се мир и ред свуда одржи и да није слободно проливати крв.

Ако је истинита вест једног мађа ског листа, да је ухапшен Матија Дула, члан чехословачке народне скупштине, кога у овом случају брани имунитет, као да су и остали чланови Словачког Нар. Већа

ухапшени, то најенергичније захтевамо, да се они с места ослободе и да им се даде satisfакција, пошто мађарска влада нема ни најмање права, да хапси грађане чехословачке државе.“

Ратне и политичке вести.

ЗАИНТЕРЕСОВАНОСТ АМЕРИКЕ У РУСИЈИ.

„Њујоршки Хералд“ доноси из пера једног чувеног научника и пријатеља Вилсоновог плана, о идејама и намерама, које има североамеричка Унија у погледу Русије. У том се чланку вели, да је Русија најплодније поље, у коме се може развити америчка делатност у политичком, културном и економском погледу. Оно што су Немци били неколико векова за Русију, то сада имају бити Американци. Америка треба да буде Русији уштељ у републиканској форми владавине, америчка делатност и капитал имају да подигну Русију економски, и утицај англосаксонске културе треба да подигне и препороди руске народе, који имају повољних предуслова за силан културан напредак.

ПОМОЋ БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ.

Споразумне силе упутиле су шест бродова из Дубровника за Солун, да донесу хране за становништво Босне и Херцеговине. Споразумне силе спремиле су у Солуну 4200 огромних депоа, за снабдевање југословенског становништва.

ИСХРАНА ЕВРОПЕ.

Амерички контролор за агропровиизију дао је пре свога поласка за Европу следеће саопштење: „Идем у Европу, да предузнем мере за снабдевање тамошњег становништва. Од свих земаља у Европи, која има 420 милијона становника, само три земље: јужна Русија, Угарска и Данска са својих 40 милијона становништва имају довољно хране да идуће жетве. Неким земљама потребан је увоз неодложно. Ако штедљиво располажемо са нашим вишком од неких 18 до 20 милијона вагона, можемо помоћи Европи. У свима земљама Европе, услед тога што је сточарство јоко упропаћено, постоји велика оскудица у месоу и у масти. Због тога што се сељаци снабдевају за читаву годину, то и у земљама где има резервне хране постоји опасност од глади, нарочито услед великих саобраћајних тешкоћа. Са Француском,

Белгијом и Италијом довршени су преговори о исхрани, те је тако снабдевано становништво од неких 125 милијона. Тежак је проблем за 90 милијона становника у непријатељским земљама. За њих се мора блокада у толико ублажити, да би се њихове нове владе могле учврстити, јер иначе не би мали кога, с киме би могли склапати мир, при чему не би могле бити надокнађене штете, које су они нанели Белгији, Француској и Србији. — За овај задатак стоји Америци на расположењу милијон и по тона простора у бродовима, што ће бити довољно.“

† БОРБЕ Д. ШПАРТАЉ

У Солуну је преминуо 4. ов. мес. артилериско-технички пуковник Борбе Д. Шпартала у својој четрдесет-шестој години. Покојни Ђока рођен је у Београду као син угледне трговачке куће. По свршетку ниже школе био је на служби у пољској артиљерији. Као капетан послат је био у Белгију, где је за три године свршио Ратну Школу. По повратку из Белгије био је професор Артиљерије у нашој Војној Академији и прешао је у артилериско-техничку струку и у њој доспео до начелника министарства.

Као официр био је спреман и савесан, као друг искрен и добар, као муж и сродник нежан. Његова је смрт губитак за наше друштво и за нашу војску. Бог да га прости!

Проглас

Српског Друштва Црвеног Крста.

„Сваки по вољи свога срца а не са жалашћу или од невоље; Бог љуби оног који драговољно даје.“

Од како памти о никад није било веће потребе за приватну помоћ ради олакшавања беде и невоље, какве су настале услед овог дугог ратног тешког рата. Не само велике несреће у огромним губицима славних бораца за слободу и права народа, који се не могу надокнадити, као и небројено ожалостених породица од којих су многе остале без својих уздраника и хранитеља, неограничен је број болесних, рањених и осиромашених. На све стране где год се окренемо указује се потреба за ублажавањем опште нужде и невоље. Ослањајући се на дос дањи срдачан одзив и у мање тежим случајевима, и ако је свесно да садашње при-

КОЛОСЕУМ

РОБ ЗЛАТА, величанствена американска драма у 3 дела и остали одабрани програм.

КОЛОСЕУМ

лике отежавају обилатију помоћ, ипак ако сваки од (воје стране учини све што може, Српско Друштво Црвенога Крста је уверено, да ће и овом приликом моћи одговорити свом племенитом задатку. Са тим уверењем Српско Друштво Црвенога Крста позива све своје пријатеље да приловима, како у новцу тако и у материјалу, као: санитарском, оперативном, постелном, кућевном, а и у животним намирницама, притекну што пре у помоћ.

Издашна рука бива богатија, и ко напада, с њом ће бити напојен.

Друштвени мџагини су сасвим празни, и најмањи прилог биће са највећом захвалношћу примљен.

Сви прилози како у новцу тако и у ствари имају се предавати непосредно Српском Друштву Црвенога Крста у Београду — Симинова ул. 21. или овлашћеним друштвеним повереницима.

Секретар.

Д. Ј. Борђевић.

Потпредседник Срп. Црвеног Крста
потпуковник,
Др. Вој. М. Суботић.

Апел добрим људима.

Београдски Одбор Д. З. Д. моли добре људе који желе да за краће време или стално узму под своје или на издржавање и васпитање ратну сирочад.

Моли мајсторе, који желе да узму на занат децу ученике, да се обрате друштвеној Управи. Тако исто родитеље, који желе да дају децу на занат, да се пријаве управи.

Сви они, који желе да освете преко недеље један или у ше часова за децу васпитање и обуку (наставници, учитељи, школвани људи, мистери, уметници итд.) моле се да се пријаве Друштву.

Друштво моли за прилоге у намештају, сутовима, одећу, намирницама, новцу итд. за доцу и установе. Друштво ни повереници, који скупљају прилоге снабдевају су овлашћени од стране друштва.

Глас из Руме.

Г. др. Жарко Миладиновић, адвокат у Руми у Срму, који је пре кратког времена био у Београду, што смо ми већ регистровали, један је од оних истакнутих првака наших у бившој Аустро-Угарској, кога ништа није могло застрашити ни скренути с пута, којим он је водило њихово српско срце. Он је то своје родољубље искупио плаћањем гоњанјем, хапшењем и тамновањем. И сад је био више од четири године интерниран негде тамо, иза бојних леђа у Мађарској. Чим се отуда вратио одмах се својом душом бацио на посао за народну ствар. Одмах је његовом иницијативом изабрано и Народна Већа са седиштем у Руми, које га је и одликовало својим признањем и поверењем, изабравши га за овога председника.

ЛОКАЛНЕ ВЕСТИ.

Срем за Србију.

У чапавоме Срему, како нам студа јављају, народ српски једва чека да се кичично писаједина мајци Србији под дана тижом Катафорђевић. Српска војска о њега се тамо сасвим као код своје куће. Вгле наш ратника, чија је победничко ура! за слободу! одскивало го, свима кравим бојштима овог светског рата, брава

Сремци су прихватила своје родољубе, који једна је арел добоше, да се њих ослободе и ставе у топли загрљај јединствене опште нам мајке Србије.

Допутовали.

Господа др. Жарко Рувидић, санитарски потпуковник; Никола Борђевић — Баруџија, који је био интерниран у Бугарској; Руолф Михел, секретар осигуравајућег друштва „Југ-Славија“, са солунског фронта.

Вратили се из ропства.

Народни посланик г. Живојин Тајсић и г. Јован Апостоловић, тргов. из Смедерева, вратили су се из Цегледа, где су све до сад били интернирани, пошто су раније неколико месеца провели у казанима вародинске тврђаве.

Гости из Руме.

Председник Српског Одбора Народне Већа у Руми г. др. Жарко Миладиновић и медиц. нар. г. Павле Богдановић, допутовали су из Руме у Београд. У вези с њиховим доласком саопштавамо, да је Народна Већа у Руми, поред ранијег прилога од неколико вагона животних намирница, ставило и сад нашој влади на расположење 2 вагона брашна.

Купони за намирнице.

Општина је дала у штампу купоне за намирнице, који ће се ових дана раздавати грађанству преко реона.

Студентски концерат.

Јучерашњи концерат Одбора београдских студената, који је дан у „Касини“ и пао је на опште задовољство. На концерту су учествовали еркерста Гуенерманов и г. И. Дичуловић са и колико песама. Концерт су посетили изасланици Нар. Већа, француски и енглески официри.

Позив команде места.

Да јој се одмах јави ради извесног саопштења апотекарски помоћник, м. гистер фармације Димитрије Јовановић.

Прилог Српском Црвеном Крсту.

Госп. Милан Јовановић, кафеџија код „Гугеча“ у улици Краља Александра, приложио је Српском Црвеном Крсту 200 круна. Хвала и с наше стране.

Дружина Типограф. Радника.

На свом састанку од 18. окт. м. чланови Дружине Типографских Радника из бр. 1 су у Трифни Одбор ове чланове: председник: Светозар Новаковић; секретар: Димитрије Борђевић; чланови: Милан Бељковић, Бора Вуковић и Јоца Васиљевић.

Позивају се сви типографски радници, који на састанку нису били, да се одмах јаве секретару у друштвеном стану, а тако исто треба да се секретару јаве и сви типографи, који дођу у Београд. Секретар се надава у стану од 9—11 час. пре подне и од 3—5 по подне.

Последња жртва у Неждеру.

Две сестре, госпођице Матковић, ве из Горњег Милановца, интерниране су још прошле год на 27. априла у Неждеру, отргнуте од материнске неге и бриге. После издржаног робовања од године и пулана, пуне радости да се врате својој о старејој мајци у слободној Србији, међу своје миле и драге, старија, Персанда Матковићева умре 30. октобра и као последња жртва обести и ватровара остави своје млађане кесте у туђини, завршујући робовско гробље неждерско. Бог да јој душу протри.

Кланица.

На Акционарској кланци у Београду, кланце се стока за војника. Цуб к који отпада од стоке, као: глав, цигер ца, црва, бурази, неге и слезине, набављаче се по одређе

ној комисијској цени. На истој кланци првенствено право на куповину цубока имају оне породице, које су у рату изгубиле храниоца; затим породице, чији су храниоци за саву на војној дужности.

Фијакеристе.

Фијакеристи под нумбрама: 29, 14, 18, 22, 23, 24, 25, 26, 30, 34, 1, 6, 7, 11 и 12 позивају се да представу одмах месту ј команди.

Витман у Београду.

Јуче у 4.10 по подне фијакером је доведен у Управу града Београда озл. глашени Витман, кога је Београд само по злу зазатио. Довео га је из Темичвара, где је ухваћен, г. Боривоје Петровић, коњички капетан прве класе. На путу од пристаништа до Управе гр да Београд, масе света (људи, ж не и деца) обасипала га је пуно заслуженим изражима поговарања.

ОГЛАСИ

Оглас за намирнице.

Општини београдској потребне су што скорије велике количине дрва и осталог материјала за гориво за њене установе и снабдевање грађанства.

Могу се нудити веће и мање количине.

Општински суд моли свг она лица, која располажу на продају дрвима и материјалом за гориво, да јој се одмах обрате својим понудама. У понудама да се дрва и материјал тачно опишу, означе цене и услови. Предаја у Београду.

Ако су дрва и материјал дуж водених пруга, којима се саобраћа, суд ће дејствовати код надлежних фактора за олакшицу превоза.

Исто тако суд моли сва она лица, која знају, да се поред водених путева налазе дрва и материјал за гориво, да известе о томе општински суд.

И најзад суд апелује на патриотизам београдских грађана и моли их да му именују сва она лица у Београду, која имају животне и мирнице макоје врсте, које су приликом одступања непријатеља или за време његове окупације набавили ма на који начин у цели трговања.

Све је ово хијно. Из суда београдске општине 10. новембра 1918. год. Абр. 26427 Београд. 39—5—5

МАГИСТАР фармације или правник потребан је Апотечи у Гроцк. За услове обратити се у радњи „Палестина“ Кнез Михајлова 28. 1-3

Стан са н. м. н. т. ј. м. на горњем сирату, електриком и о лугом ИЗДАЈЕ СЕ ПОД ЗАКУП У и тат. Његшева ул. бр. 22 б. и у Цастног Трга 2-3

Дрва ЗА ГОРИВО има на продају у Босанској ул. бр. 22 2-5

Стан ЗА САМЦА, вајдну и де о обе, са електричним осветлењем. Душарова ул. бр. 106. 2-2

Кујна ИЗДАЈЕ СЕ одмах у кафани „Сабље Димитрије“. По ао игуран. Упитати у кафани. 3-3

КУПИО БИХ ВЕЋУ, модерно зидану кућу у којој главнијој улици Београда. Ближа обавештења даје портир „Хотел Круне“. 2-2

Пажња Родитељима.

Спремам ученице-ке из сва четири разреда Жен Школе. ЈЕЛЕНА СИМИЋКА Доситијева 30, учитељица. 2-3

Трговачка Школа

СА ЈЕДНОГОДИШЊИМ И ВЕЧЕРЊИМ ТРГОВАЧКИМ КУРСОМ проф. Тодоровић—Стојановића уписује ученице, и одвојено ученике. Пријављ сваког дана од 10—12 пре голне, код проф. Тодоровића Видинска ул. 28. или код проф. Стојановића, Космајска ул. 38. 5-5

Велики ШПАРЕТ масиван са две перне продаје се Упитати сваког дана до подне Страхињин Бана 21, лево врата. 2-2

Издаје се намештена соба са за собним улазом, по потреби са пијанином. Крунска улица број 20. 2-3

Радовану Лазаревићу

чиновнику „Анкера“, Београд. — Баба Витманова 45. Овим вас последњи пут позивам, да ми од деваз за 5 дана лиферијете 2 метра бољих дова, у противном да ми вратите Круна 240, које сте га дрва наплатили. После овог рока тражићу повраћај новца преко полиције. Београд, 15. новембра 1918. Божићар Веселиновић трговац, Терезије бр. 19. 2-2

ЦРКВЕЊАК потребан је олд. В. занесенској цркви. Плата према способности. Може ступити одмах. Нека се јави у канцеларији исте цркве. 2-2

Целокупан СТОЛАРСКИ АЛАТ, са две тезге продаје се. Упитати Кнез Лазара 14. 3-3

Сломљена тугом јављам родбини и пријатељима, да смо изгубили нашу јединицу у преосталу радну — нашег враог сина и брата

† Владислава Митровића

питомца Војно-Зая. Школе Погреб у 3 час. по подне 19-XI. Вишеградска ул. бр. 19.

Ожалостена несретна мат.: Александра; сестра: Анђа.

Белка Б. Драгашевићка извештава пријатеље и познанике, да ће својој доброј мајци, односно баби

† Александар Тедић

давати трогодишњи помен 20. окт. м. у Вазнесенској цркви у 11 часова (по војничком). 2-2

Јављам да је мој најпрежалени муж † ДИМИТРИЈЕ ЈОЦИЋ

лебар и бурелџија] у преступио своју пламениту душу 14. Новембра 1918. године, у 48 год. живота, после тешког боловања у Београдској Војној Болници, где је боловао 15 дана, дошавши из родства и. нурен и болан, из војничког логора у Ашху, где је био 35 месеци. Ожалостена супруга Милова са троје синова: Сергије, Каталина и Живка, брат Трако Јоцић, лебар, снаја Драга и остала родбина. 2-3